Nr 35

Socialutskottets betänkande i anledning av motion om inrättande av speciella kliniker för aborter.

I motionen 1972: 472 av herr Nilsson i Agnäs (m) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär snar utredning om inrättandet av speciella kliniker för aborter.

Utskottet

I motionen anförs att den vanliga hälso- och sjukvården bör helt ställas till förfogande för dem som utan eget förvållande drabbats av skada eller sjukdom eller behöver förebyggande åtgärder. Utförandet av aborter bör därför ske på speciella kliniker och inte som nu sker, anför motionären, prioriteras. Motionären yrkar att riksdagen skall begära snar utredning om inrättandet av sådana kliniker.

Med anledning av att antalet aborter starkt ökat tillsatte socialstyrelsen under våren 1972 en arbetsgrupp som fick i uppdrag att utreda möjligheterna till tidiga abortingrepp. Sedan arbetsgruppen redovisat en del av sitt arbete har socialstyrelsen nu utfärdat råd och anvisningar om poliklinska, tidiga aborter. Syftet är att man härigenom skall minska belastningen på sjukhusens vårdresurser. De utfärdade anvisningarna avser operationsteknik och patientomhändertagande (medicinalstyrelsens författningssamling 1972: 59). Arbetsgruppen fortsätter arbetet på återstoden av sitt uppdrag, nämligen att utreda personella och materiella resursbehov samt organisationsfrågor.

Parallellt med socialstyrelsens arbetsgrupp arbetar inom Kungl. Maj:ts kansli en nyligen tillsatt arbetsgrupp som skall komplettera det utredningsmaterial som behövs för att ta ställning i frågan om en ny abortlagstiftning. Huvuduppgiften för arbetsgruppen — i vilken ingår företrädare för bl. a. Svenska landstingsförbundet och Sveriges läkarförbund — är att kartlägga olika resursfrågor, som är av betydelse i detta sammanhang. Detta gäller särskilt en rad abortförebyggande åtgärder, bl. a. preventivmedelsrådgivningen och andra upplysningsfrågor. Arbetsgruppen skall även kartlägga de gynekologiska vårdmöjligheterna.

Utskottet anser att så länge utredningsarbete pågår det inte finns skäl att gå in på frågan om vilka förutsättningar som skall föreligga för att en kvinna skall ha rätt att få en abortoperation utförd. I anledning av vad motionären anför får utskottet emellertid framhålla att, sedan en

kvinna med stöd av gällande lag fått rätt till en sådan operation, hon måste ha rätt att få operationen utförd med anlitande av samhällets sjukvårdsresurser. Med hänsyn till de utredningar, som pågår inom Kungl. Maj:ts kansli och i socialstyrelsen rörande dessa resurser, påkallar motionen inte någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1972: 472.

Stockholm den 7 november 1972

På socialutskottets vägnar
GÖRAN KARLSSON

Närvarande: herrar Karlsson i Huskvarna (s), Svensson i Kungälv (s), Dahlberg (s), Carlshamre (m), fru Sigurdsen (s), herrar Hyltander (fp)*, Andreasson (c), Nordberg (s), Åkerlind (m), fru Marklund (vpk)*, herrar Bengtsson i Göteborg (c)*, Romanus (fp), Olsson i Timrå (s), fröken Andersson i Stockholm (c) och herr Nilsson i Växjö (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Särskilt yttrande

av herr Åkerlind (m), som anfört:

Den i motionen framförda tanken om inrättande av speciella klinker för aborter kan vara riktig av flera skäl. Vid ett överförande av abortverksamheten till särskilda kliniker eller särskilda avdelningar inom sjukhusen skulle den sjukvårdspersonal, som värjer sig mot att behöva syssla med aborter, i större utsträckning än för närvarande kunna få sina önskemål tillgodosedda. Att, som för närvarande sker, förlossningsfall och abortfall blandas på samma avdelning och till och med på samma sal kan inte vara lämpligt för någon patient. Missförhållandet skulle kunna undvikas med motionens förslag. Det är orimligt att den som är sjuk inte kan få plats och vård i tid på grund av att abortfallen har företräde och även i detta avseende skulle en förbättring kunna ske om motionärens förslag genomfördes.

Att frågan är högaktuell framgår bl. a. av att för närvarande två arbetsgrupper — en inom socialstyrelsen och en inom Kungl. Maj:ts kansli — sysslar med frågor om resurser på abortområdet.

Jag förutsätter att motionens förslag tas upp till övervägande i samband med att beslut fattas om en ny abortlagstiftning, eftersom förslaget också hänger samman med vilken utformning denna lagstiftning skall ha.

MARCUS BOKTR. STOCKHOLM 1972 720052